

PROVINCIERAAD VAN ANTWERPEN

Vergadering van 28 september 2017

Verslag van de deputatie

Bevoegd deputatielid: Inga Verhaert

Telefoon: 03 240 52 50

Agenda nr. 2/3

Gebiedsgericht project ARO – Valorisatie van de open ruimte in Arendonk, Ravels en Oud-Turnhout – engagementsverklaring. Goedkeuring.

1. Situering

Het actieplan van het gebiedsgericht project Noorderkempen omvat de actie 6.0 'Open Ruimte in de Noorderkempen'. Het project kreeg de werktitel ARO.

De deputatie heeft op 11 december 2014 de opdracht gegeven voor het opstellen van een projectdefinitie voor het valoriseren en herwaarderen van de open ruimte in de gemeenten Arendonk, Ravels en Oud-Turnhout aan Intoe bvba.

De gevraagde finaliteit van de opdracht is een eindrapport dat bestaat uit een conceptstudie en een vertaling van de concept(en) in de praktijk. Het studieproject is inmiddels beëindigd.

Op de stuurgroep van de mobiliteitsstudie van de Noorderkempen van 18 november 2016 is afgesproken om de actie 6.0 'Open ruimte in de Noorderkempen' als apart gebiedsgericht project/proces los te koppelen van de mobiliteitsstudie.

De deputatie heeft op 26 januari 2017 beslist een opdracht te plaatsen voor de procesondersteuning van het gebiedsgericht project/proces ARO.

De deputatie heeft op 30 maart 2017 een raamovereenkomst goedgekeurd met Intoe bvba uit Leuven, waarin deze deelprocessen zijn geconcretiseerd.

De deputatie heeft op 24 mei 2017 kennis genomen over de indiening van twee subsidiedossiers bij het plattelandsloket van de VLM, namelijk:

- Projectaanvraag Koplopers ARO
- Projectaanvraag Veerpont de Liereman - Ravelsbos

Beide projectaanvragen zijn inmiddels goedgekeurd.

2. Inhoud van het eindrapport

ARO komt voort uit de mobiliteitsstudie voor de Noorderkempen. Daar was één van ruimtelijke doelstellingen het versterken van de open ruimte en het faciliteren van een goed functionerende land- en tuinbouw.

Het ARO-rapport is het resultaat van een studie voor het open ruimtegebied in Arendonk, Ravels en Oud-Turnhout. Dit gebied is gekozen als pilootproject en is herkenbaar afgebakend door de staatsgrens (ten noorden en ten oosten, de

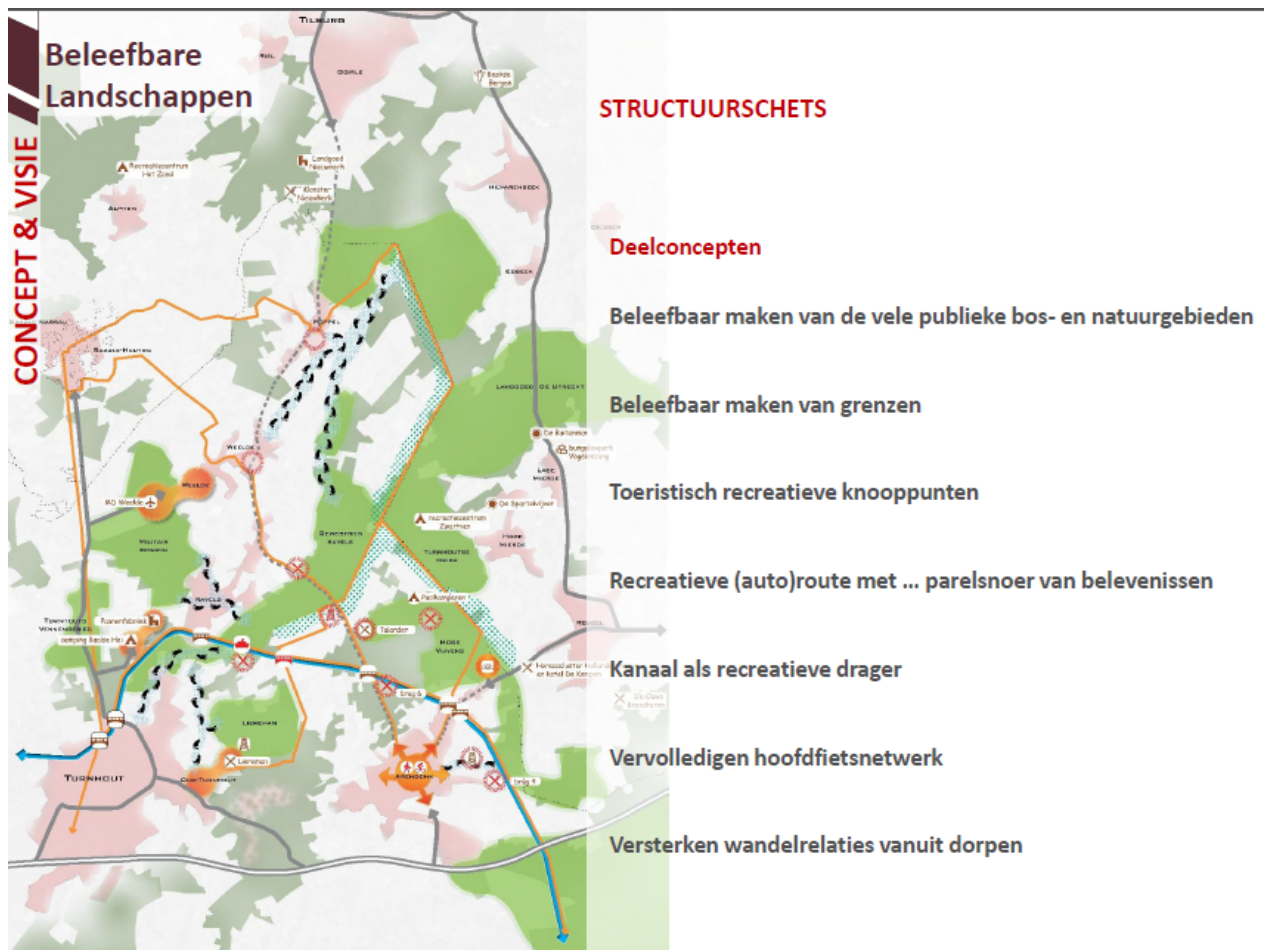
gewestweg Turnhout – Baarle (ten westen) en de autosnelweg (ten zuiden). Dit vormt ARO tot een proeftuin voor een studie mede gebaseerd op een intensief overlegproces.

Het rapport geeft een visie op de open ruimte en de mogelijkheden voor verdere economische, toeristisch-recreatieve en maatschappelijke versterking ervan.

De studie is opgestart in het voorjaar 2015 met als doel het project rond het waarderen van de aaneengesloten open ruimte in ARO zo goed mogelijk te definiëren. Het betrof de zoektocht naar een sterkere economische en maatschappelijke valorisatie van de ruimte. Zoals in elke studie is vertrokken vanuit de bestaande structuren, potenties en kwaliteiten van het projectgebied. Vrij snel is geëvolueerd naar een bottom-up proces-aanpak gebaseerd op vrijwillige samenwerking.

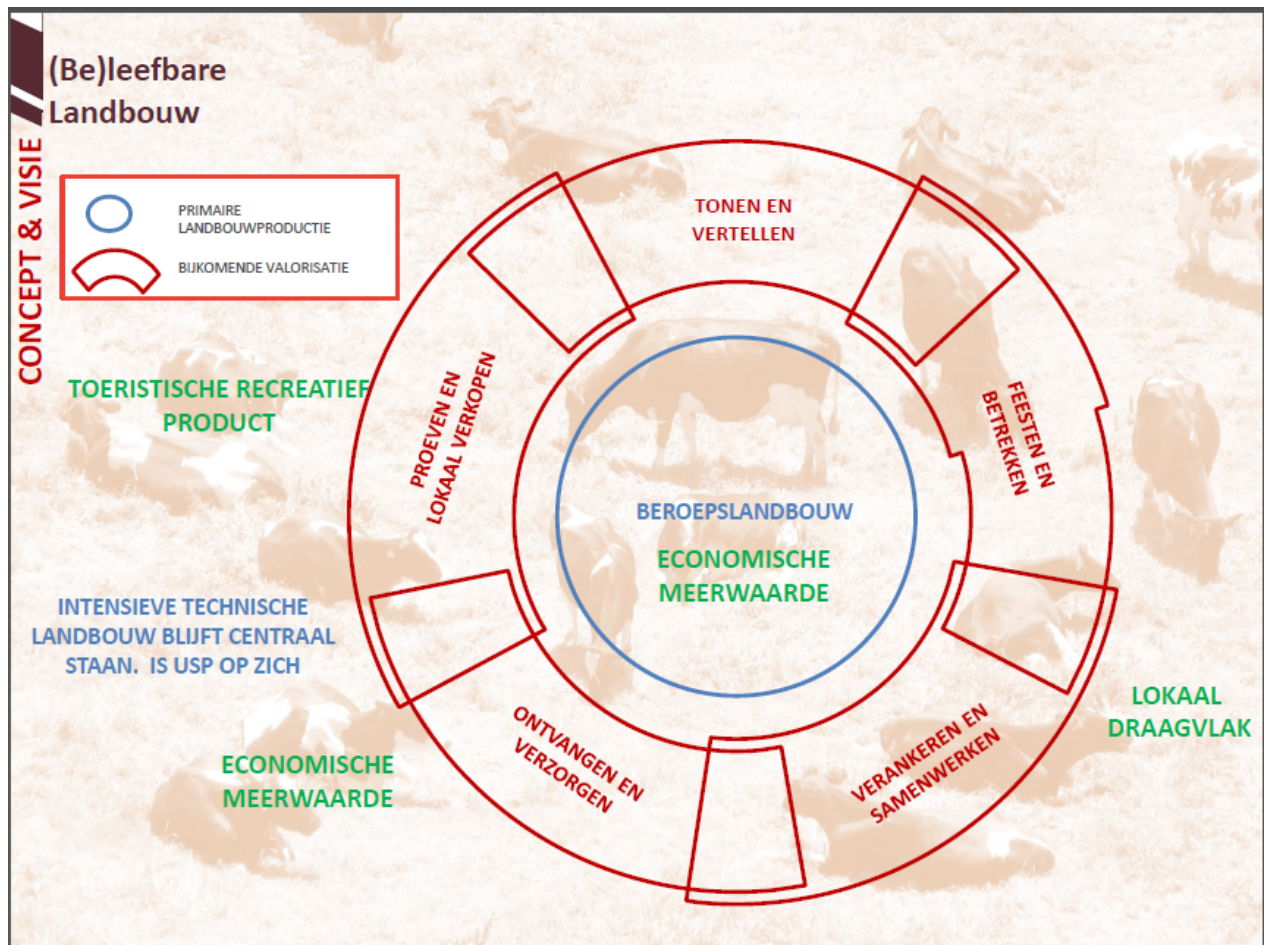
Hierbij is duidelijk afgesproken om niet tussen te komen in sectorale plannen en afbakeningsprocessen van de Vlaamse overheid. Er is gekozen voor aparte elkaar versterkende werksporen. Voor elk van deze werksporen is heel wat overleg gevoerd en per werkspoor is een aparte workshop gehouden waarbij visies zijn afgetoetst.

Een eerste spoor hebben we **'Beleefbare landschappen'** genoemd. De uitdaging hier was hoe bestaande publieke groendomeinen maatschappelijk, recreatief - toeristisch en economisch beter te ontsluiten en valoriseren. Hierbij is overlegd met de grote spelers van de natuursector, het Agentschap voor Natuur en Bos en Natuurpunt met een structuurschets als resultaat.

Een tweede spoor is een '**Leefbare landbouw**'. De vraagstelling was hier of en hoe een verbreding van landbouw, met oog op versterking van het economisch en maatschappelijk draagvlak voor de landbouw in de streek en de 400 beroepsbedrijven in het bijzonder, kan georganiseerd worden.

Anders dan bij de natuursector hebben we eerst geluisterd naar individuele landbouwers. Alle mogelijke initiatieven op vlak van recreatie, verbrede voedselvoorziening, ... zijn aan bod gekomen en afgetoetst maar bovenal zijn de hinderpalen om tot realisatie te komen benoemd. Nadien is via de landbouwraden en de vakorganisaties zoals Boerenbond en ABS de visievorming verder besproken. Het resultaat van dit intensief overleg heeft ertoe geleid dat een 'koploperbeweging' met landbouwers is opgericht die zich engageert om verbredingsinitiatieven voor te bereiden op te volgen.

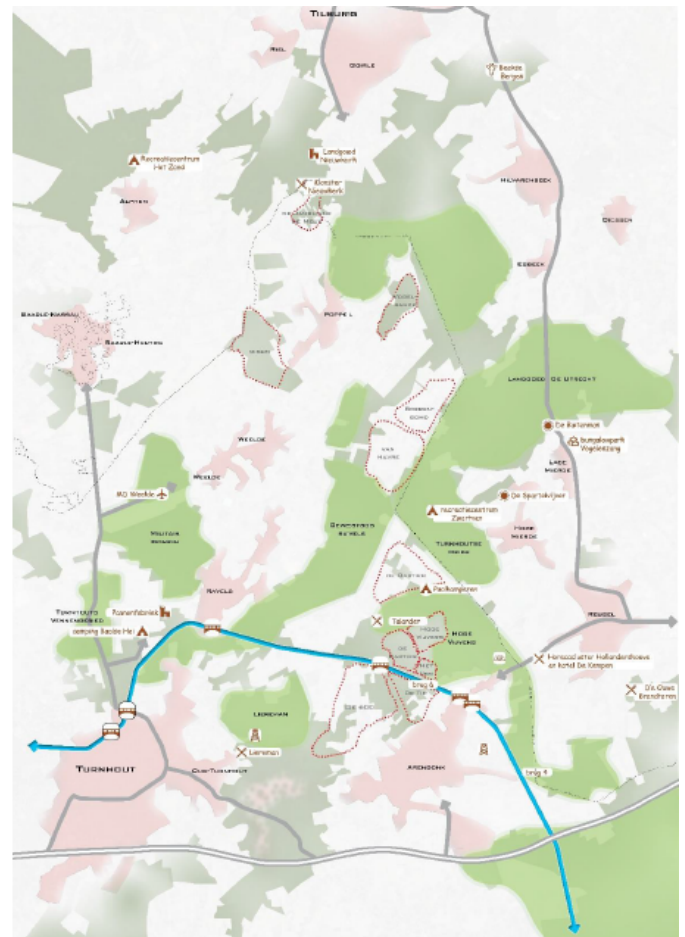
Een derde werkspoor wordt **Levende landgoederen** genoemd. Niet minder dan 10 uitgestrekte landgoederen maken ARO uniek maar blijven relatief onbekend omdat ze publiek ontoegankelijk zijn. Landelijk Vlaanderen zat als gesprekspartner samen met de landgoedeigenaars mee aan tafel en heeft ideeën uit de inspirerende uitgave 'Ondernemen met Natuur - tips voor grondeigenaren' van de Nederlandse Federatie voor Particulier Grondbezit aangebracht. Samen hebben we verkend hoe nieuwe verdienmodellen voor de landgoederen en een grotere maatschappelijke beleving ervan hand in hand kunnen gaan. In samenspraak met de landgoedeigenaars worden mogelijke projecten in kaart gebracht en worden concrete voorstellen verder uitgewerkt.

Levende Landgoederen

Ontstaan bij de verkoop/ontginning van de woeste gronden

Volgens eerste inventaris ca 10 landgoederen :

- De Zeshonderd
- De Tip (de Cartier de Marchienne)
- De Lusthoven
- Het Ven
- Hoge Vijvers
- Domein Van Havre
- Boerenbond
- Domein Misonne
- Vogelsanck (de Villenfagne de Vogelsanck)
- Nieuwkerk (de Jamblinne de Meux)

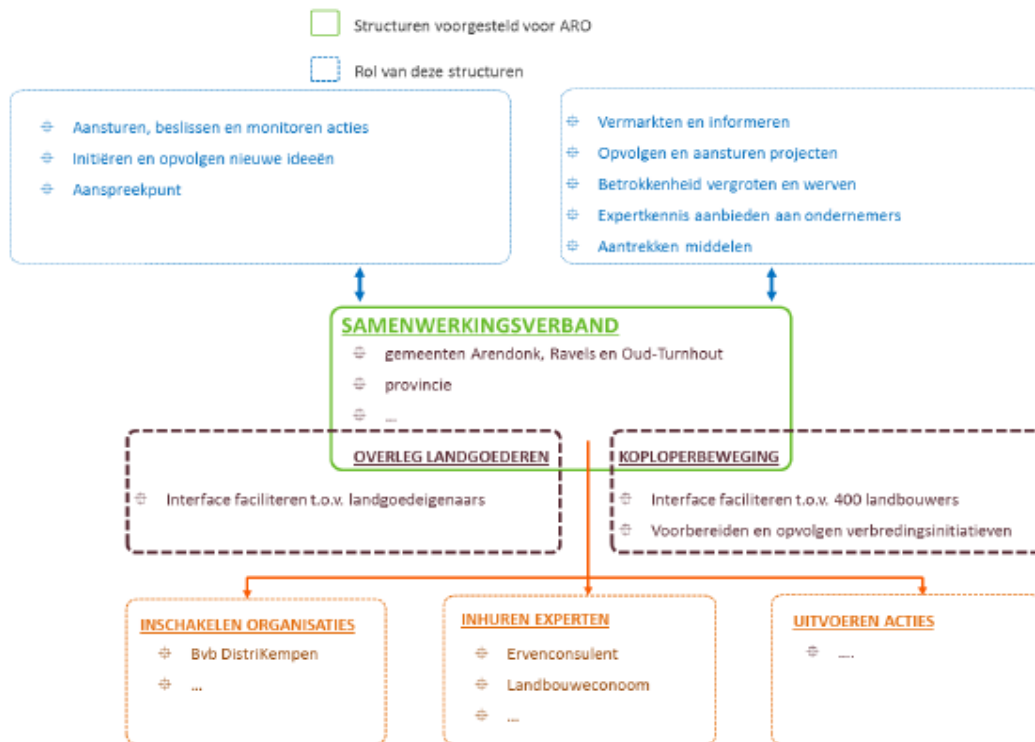
3. Samenwerkingsstructuur

Tijdens het verloop van deze studie is een draagvlak ontstaan bij de drie gemeentebesturen en de andere stakeholders binnen landbouw en natuur om aan de slag te gaan met concrete projecten. Eind 2016 is afgesproken om de visies en ideeën uit de studie verder uit te werken. Hiervoor is een apart gebiedsgericht proces opgestart rond deze 'open ruimte kamer' waarbij de provincie een actieve rol opneemt.

De samenwerking binnen het werkingsgebied ARO wordt vorm gegeven via een projectbureau en stuurgroep met eigen samenstelling, rolverdeling en taken.

Het projectbureau wordt gevormd door de structurele partners. Deze zijn bestuurlijk verantwoordelijk en co-financierend. Dit zijn in eerste instantie de 3 gemeenten en de provincie. Andere structurele partners kunnen instappen. De structurele partners brengen de werkingsmiddelen en/of werkkraft in voor de globale werking. Het projectbureau informeert en enthousiasmeert (potentiële) open-ruimteondernemers in het gebied, stuurt en volgt de uitvoering van deelprojecten, neemt de toeristisch-recreatieve vermarkting op, stemt af en wisselt informatie uit met de buurgemeenten en -regio's,...

De stuurgroep waarin naast de 3 gemeenten en de provincie ook alle bij het gebied en/of proces betrokken overheden (bv. ANB, waterwegbeheerder,...), gebiedsgerichte organisaties (bv. Regionaal Landschap, Rurant,...), middenveldorganisaties (bv. Boerenbond, ABS, Natuurpunt,...) vertegenwoordigd zijn, geeft sturing aan het proces.

Figuur
Schematische weergave samenwerkingsstructuur

Op de vergadering met de drie colleges van Arendonk, Ravels en Oud-Turnhout van 14 maart 2017 is een ontwerp engagementsverklaring besproken samen met een voorstel van een rollend programma van projecten voor het werkjaar 2017.

4. Inhoud van de engagementsverklaring

De spil van het gebiedsgerichte proces en dus van het projectbureau zijn de drie gemeenten Arendonk, Ravels en Oud-Turnhout en de provincie Antwerpen. In een open structuur kunnen (op termijn) weliswaar bijkomende partners structureel toetreden tot het projectbureau en financieel of logistiek bijdragen tot de globale gebiedswerking. Op korte termijn zal de werking vooral gedragen worden door de gemeenten en de provincie.

Om een zeer breed en legislatuur overschrijdend engagement te krijgen wordt voorgesteld deze te ondertekenen door de 4 partners.

De partners engageren zich daarbij, op basis van overleg en consensus, de visie en de concepten zoals verwoord in het eindrapport van de studie te realiseren waarbij de concepten op te vatten zijn als ideeën, voorbeelduitwerkingen, inspirerende mogelijkheden en niet als beslist beleid.

Concreet engageren de partijen zich:

- Tot opmaak van een rollend programma van projecten ter uitvoering van de visie en jaarlijkse monitoring en aanvulling van dit programma
- Om naar eigen draagkracht financieel of met personeel of logistiek te participeren bij de uitvoering van projecten
- Eigen projecten die kaderen in de visie te bespreken met andere partners met oog op verruiming naar het volledige gebied ARO, het zoeken naar synergiën,...
- Actieve deelname aan projectbureau en stuurgroep

Het engagement werd reeds goedgekeurd door de schepencolleges van de drie gemeenten (Ravels 21.03.2017, Oud-Turnhout 05.04.2017 en Arendonk 22.06.2017) en wordt in september voorgelegd aan de respectievelijke gemeenteraden.

Het loopt van ondertekening tot oktober 2023 en is uiteraard verlengbaar.

Digitale bijlagen

- Engagementsverklaring
- Rollend programma
- Eindrapport – augustus 2017

Dit verslag werd door de deputatie goedgekeurd op 7 september 2017.

De provincieraad van Antwerpen,

Op voorstel van de deputatie,

BESLUIT

Enig artikel:

De provincieraad keurt de engagementsverklaring 'Uitvoering van het gebiedsgericht project ARO' goed zoals voorgebracht.